

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Cek. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglaš: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Iz oči v oči.

Kaša, ki jo kuhajo že štiri leta »miseroljubni« evropski diplomati in vlade hiperdemokracijskih in z vsemi priveski modernega vezanja otrobov preskrbljene države, je končno, kakor je bilo pričakovati, zavrela in bati se je celo, da bo prekipela. V Evropi vre, zarožljale so spet sablje, vrše se zakulisne konference, diši po novem prelivanju krvi, napetost je tako velika, da lahko zdajzda izbruhne drugo veliko mednarodno mesarsko klanje, ki bo pahnilo že itak na robu gmotnega propada stoječe narode v popolno propast. Popolnoma upravičeno se vprašujejo vsi trezno misleči ljudje, ki ne čakajo kakor hijene, kdaj jim bo mogoče planiti na razrušena in upepeljena mesta in vasi in napolniti svoje nenasitne žepe z novimi, nezasuženimi milijoni, čemu to razburjenje, čemu orožje in vojaške priprave, zakaj nas vznemirjajo in motijo naše že itak težko in bedno življenje? Ta nemir na obrazih duševnih in ročnih delavcev, ki ga opažamo povsod v sedanjem nevarnem položaju, je posledica skrbi za lastni obstanek, za usodo nepreskrbljene družine, ki lahko spet ostane brez očetove pomoči, je pa tudi podzvedno spoznanje, da stojimo na napačni poti, da so vse dosežane obljube raznobarnih gospodov kapitalistov — ki niso nič drugega nego volkovi v ovčji koži — o tem, kako lepo bodo uredili življenje »osvobojenih« narodov, kako globoko v srcu jim tiči skrb za ljudsko blagostanje, le milni mehučki, ki jih spuščajo otroci za zabavo v zrak. To je žalostna resnica in usodna posledica nezavednosti in politične zaostalosti ogromne večine evropskih narodov, ki še vedno tavajo kakor črede ovac za svojimi pastirji, ki se še vedno klanjajo trhljim bogovom v obliki narodnih, slovanskih, krščanskih in vsakovrstnih drugih idealov, služijo kot zvesti hlapci svojemu gospodarju in gredo tja, kamor velevala gospod kapital.

Popolnoma nepristranska sodba o sedanjem mednarodnem položaju bi se glasila, da stojimo na pragu nove vojne, ki še ni in morda vsaj nekaj časa še ne bo izbruhnila radi tega, ker se gospodje, ki sede na ministrskih in drugih odgovornih stolčkih, boje stopiti pred narodne mase z napovedanjem vojne. Saj pa tudi ni šalal Kaj naj obljubijo ljudstvu, s čim naj ga navdušijo, da prime orožje v roke? Upajmo, da so si ljudje še ohranili v spominu usodno leto 1914. leto. Koliko je bilo manifestov in obljub, koliko navdušenja in skritega sovražstva napram italijanskemu in nemškemu narodu, koliko je bilo krvi in razmešarjenih človeških teles, kako je igrala vojaška godba, kako so se svetile sablje, zlate in srebrne medalje, koliko je bilo vsega tega nepotrebnega in škodljivega prahu v očeh

zaslepljenih in omamljenih trpinov, ki so šli kakor ovce v klavnico! In kaj so nam prinesli milijoni človeških žrtev na oltarju, ki ni vreden enega človeškega življenja? Poglejmo tja, kjer trpe revščino in pomanjkanje sirote brez očeta in druge sirote brez nog, rok ali oči, pogledimo v naše javno življenje, kjer si pošteni ljudje z neumornim delom ne morejo zaslužiti potrebnega vsakdanjega kruha, na drugi strani pa se šopiri in troši milijone peščica lopovov, ki so znali navduševati za vojno, sami pa so se gredli doma, in našli bomo odgovor na to vprašanje pa tudi na vprašanje, komu je potrebna vojna. Pravijo: država je v nevarnosti, narodni interesi so ogroženi. V kolikor so onstran naše meje še ljudje, ki se jim še niso odprle oči, je res, toda veliko vprašanje je, če bodo ti ljudje znova slepo drveli v boj. Splošno pa lahko s mirno vestjo konstatiramo, da so v nevarnosti verižništvo, korupcija, valutne spekulacije in krona vseh teh čednih pošasti naše družbe — kapitalizem, ki postaja od dne do dne požrešnejši. Če ni res, kar trdimo, zakaj ne stopijo mogotci s svojih prestolov pred narod, zakaj ne vprašajo onih, ki bodo v slučaju vojne prenašali vse njene težave, ali jim je vojna

potrebna ali ne? Če je res, kar trdijo naši nasprotniki iz različnih taborov, da je oboroževanje in pripravljanje za vsak slučaj skrb za ljudski blagor, čemu tedaj tajne konference, čemu vse te skrivnosti in žongliranje s človeškimi življenji, čemu neprestano vznemirjanje prenapetih živcev in nesigurnost, kaj nam prinese jutrišnji dan? To vprašanje naj bi stavili vsi narodi svojim vladam, posvetili naj bi za kulise, kjer se snujejo peklenški načrti in stavlja na karto življenje poštenih in nedolžnih ljudi, pa bi spoznali, da je vse to, kar govore in pišejo nalašč za to najeti in plačani ljudje, nesramna laž, ki ima edini namen pogubiti ljudstvo in na razvalinah nesrečne človeške družbe zidati blagostanje tistih, ki jih je omamilo zlato tele.

Naše stališče v tem kritičnem času je jasno in odločno: ohraniti moramo mirno kri in napeti vse sile, da preprečimo nevarnost, ki visi nad nami in grozi uničiti še to, kar smo si pridobili s poštenim delom. Onim pa, ki vodijo v tem vrtincu našo državo, priporočamo več treznosti in razumevanja ljudskega življenja v najbolj pozabljenih njegovih kotičkih, več smisla za prave narodne interese in manj veselja do igre z ognjem, ki nam ni potrebna, ker smo že itak dovolj siromašni pogorelci.

Pokrajinski strankin zbor v Celju.

(Dalje.)

Nato je predložil sodr. Peterca (Vič) za politično organizacijo SSJ na Viču resolucijo, ki je povsem enaka resoluciji krajevne organizacije KDZ na Ježici pri Ljubljani. Pri tem je omenil, da ima naročilo ostro zastopati to resolucijo, — da naj bo levičar. Člani pa so se izjavili, da ta pot, po kateri stopamo sedaj, ne vodi do napredka.

Sodr. Valentin Rejc (je po sklepu zbora dobil besedo kot gost): Prehod v ekstrem ni dober, kakor tudi ne prehuda pasivnost. Mariborčani in Zarjani simpatizirajo. Mariborčani so na napačni poti. Proletariat je nedolžen in hoče imeti enotno fronto v Sloveniji. Treba bo torej, da se pota izravna, da pride to, kar je poštenega, zopet v enotno organizacijo.

Sodr. France Svetek (Ljubljana): Malokdo se zaveda, da je ves ta boj le boj med dvema šolama.

Ko so nas hoteli nasprotniki ubiti, so uporabili to taktiko, da ubijejo »Naprej« finančno. In če smo se branili, smo imeli popolno pravico, da branimo, kar imamo. Ustanovili so »Zarjo«, da nas finančno ugonobe. — Če se zagorski sodrugi bore idejno, naj se bore v našem listu, ki ga morajo tudi kolportirati. Nikakor pa ne smejo kolportirati »Zarje«. — Sodr. Čobal me je napadel na lanskem

strokovnem kongresu, da sem eksponent socialistične stranke. Pa je z menoj skupaj v tej stranki! Napravil je to zato, ker je vedel, da so na kongresu komunisti ter da bi razbil s tem kovinarsko delegacijo, kar se mu pa ni posrečilo.

Sodr. Čobal naj pove, kar mu ni všeč. Upoštevati moramo izkustva starih sodrugov, kajti stranka ne sme pretrgati nikdar svoje zgodovine. Sodr. Čobala tudi nihče ne goni iz stranke, a borili se bomo proti vsemu, kar je napačno. Bernot ni stranka. Na vsaki seji pokrajinskega odbora se je sklepalo o tem, kakšno smet naj stranka zavzame.

Sodr. Uratnik pravi, da bi se mariborski problem moral reševati nekoliko drugače. Prepričan sem, da so mnogi izmed Mariborčanov poštenjaki, ne moremo pa mi za to, če so šli drugim na lim. Sodr. Postraka nismo vrgli mi iz načelstva, temveč mariborska organizacija mu je prepovedala ostati še nadalje v načelstvu.

Mariborčani se bodo morali pač osvoboditi osebne diktature raznih Golouhov.

Nadalje napada vsak le Bernota. Pri nas ni Bernot stranka. Imamo pravilnik in ta je merodajen. Kar pa je v pravilniku, tega ne bo izpremenil noben Golouh.

Nikdar ne bi pripustil, da bi bil Bernot bog, ali da bi bil morda Čobal bog, ker je pravilnik moramo uvaževati.

Sodr. dr. Milan Korun: Ne bojim se računov, pa tudi ne javnosti. Vse umazano perilo je treba oprati, toda tukaj, ne pa v listih. Priznati moram, da sem se od sedanjega kurza marsičesa naučil. Proti programatičnemu načinu dela pokrajinskega odbora ne morem ugovarjati, ne strinjam pa se s tem, kako so se sklept izvrševali.

Velika napaka pa je: Sodr. Bernot je mnenja, da je socialist vsak tisti, ki izpolnjuje dolžnosti po pravilniku in programu. Pokrajinski odbor in velik del delegatov živi pod moralnim terorjem. Kdor priznava program in strankin pravilnik pa ima vendar pravico, da gleda na stvar drugače in da se ne strinja z mnenjem soodr. Bernota.

Velika krivica je, če uživajo nezaupanje sodruzi, ki so v stranki organizirani. To nezaupanje je bilo samo v škodo stranke.

Poglejmo kakšna je situacija in kakšen je izhod iz te situacije. V Mariboru in v Ljubljani je socialistično gibanje v krizi. Ta kriza ima morda tudi načelno ozadje, skriva pa se za organizacijske stene.

Ljubljanska organizacija je začela spor z organizacijskim vprašanjem in je prišla, kar je logično, v načelno zmotne vode. Ni mi žal za Kocmurja, žal pa mi je za tiste socialiste, ki radi solidarnosti ne morejo najti prave poti.

V Mariboru je isto. Ko je sledil soodr. Grčar ljubljanski nedisciplini in šel s klerikalci, se s tem nisem strinjal. O soodr. Golouhu imam svoje mnenje, katero sem mu tudi že povedal. Toda tam je mnogo socialistov, ki so morda boljši nego mi.

Glavni odbor stranke, kakor je pravilno povedal že soodr. Uratnik — svoje naloge ni izvršil. Stavi naj se mu predlog, da naj ljubljansko Kocmurjevo organizacijo razpusti, ker ne moremo dovoliti, da bi nosila ime socialistične stranke. Če se pa kak član Kocmurjeve organizacije tekom 14 dni po razpustu organizacije priglasi, naj sklepa o tem pokrajinski odbor.

Glede Maribora je stvar kompliciranejša. Maribor je ravnal proti sklepom celjske konference, glavni odbor pa po celjski konferenci ni prinesel še nikake rešitve tega vprašanja. Maribor ima posebno ideologijo in te ne moremo zlomiti. Išči rešitev v tem, da rečemo: Maribor hoče imeti svojo oblast, naj bo — zahtevamo pa, da se svobodno opredele Celje, Maribor in Ljubljana, imeti pa moramo skupno instanco za vso Slovenijo.

Jaz sem bil vedno za progresivni davke. Maribor je napravil iz tega kardinalno vprašanje. Ne strinjam pa se s tem, da bi ne bil socialist, kdor ne priznava progresivnega davka. Pustite Mariboru lastni pravilnik in mi bomo imeli svojega, skupne zadeve pa bomo reševali skupno. Če je vaše delo dobro in tudi način dela dober, pustite lahko mariborsko oblast kakor je in v teku enega leta si bodo Mariborčani vse dobro delo osvojili.

Sodr. Ivan Baraga (Brežice): Reklo se je, da je bil pokrajinski odbor nekaka nedolžna ovca, ter da mu je Bernot diktiral. To je napačno. Bernot ni ničesar drugega nego tajnik, ki mora izvrševati sklepe. Mariborčani so na pokretu precej zakrivil. Celjska konferenca je sklenila, da naj se ne ustanavljajo separatistični

listi, česar pa Mariborčani niso upoštevali in so list res ustanovili.

Tudi med opozicijo so pošteni ljudje in tem je treba pokazati, da so na napačni poti.

Zarjani niso več socialisti. Naravnost ogabna je pot, na katero so zagazili. Obsojam to in ti ljudje ne spadajo več v socialistično stranko.

Glede očitani bi omenil samo to, da naj se vse, kar se komu očita, tudi dokaže. Želja nas vseh pa je, da dobimo močno, a pošteno socialistično stranko.

Sodr. Ivo Meznarič (Ljubljana): Mnogo govornikov je govorilo o stvareh, ki niso s točko dnevnega reda v zvezi.

Vič je predložil resolucijo, ki nas hoče združiti z ljudmi, s katerimi se ne moremo združiti. Kritizira tudi pisavo »Napreja«. Zakaj pa se ljudje, ki danes kritizirajo, niso udeleževali redakcijskih sej, kjer smo govorili o tem, kaj naj se piše in kaj ne.

Sodr. Čobal pravi, da glede dela načelstva ne more ničesar ugovarjati. On je baše edini, ki ni zbežal in je ostal kot opozicija v stranki. Vendar pa je tudi on privesek tiste opozicije, ki je šla iz stranke. Sodr. Uratnik je prevelik kompromisar.

Ljubljanska krajevna organizacija SSJ je sklenila predložiti zboru naslednjo resolucijo, sprejeto na članskem sestanku dne 21. decembra 1922.

1. Odobravamo popolnoma dosedanjí kurz v stranki z ozirom na striktno izvrševanje pravilnika, sprejetega na trboveljskem kongresu, in izrekamo strankinemu načelstvu zaupnico.

2. Odobravamo pisavo strankiníh listov »Napreja« in »Ljudskega Glasu« in želimo, da se to časopisje še nadalje bori na isti način kakor doslej.

3. Poudarjamo pa, da se je z radikalnim čiščenjem v stranki pričelo prepozno in smo odločno proti vsakemu pakiranju z izključenimi organizacijami.

4. Predlagamo kongresu, naj določi, da bo moralo članstvo plačevati progresivni davek po novi tabeli, priobčeni v socialističnem koledarju za leto 1923, me s e č n o. Plačevanje vnaprej naj bi ne bilo dovoljeno za več nego za eno četrtletje.

Delegat z Viča je poslal svojo resolucijo šele, ko je bil ta del zapisnika v tiskarni že postavljen. Iz besedila se vidi, da vendarle ni tako popolnoma enaka resoluciji z Ježice. Edina je, ki konkretno navaja, kaj pritožnikom ni bilo všeč v »Napreju«, zato vsaj ta del še naknadno vstavljamo k zapisniku:

Pokrajinski zbor pozivamo tudi, da strankin list »Naprej« zasluče v take smeri, da ne bo vedno vse polno neokusnih napadov kakor »dr. Rezač«, »v konsumu moka 10 vin. dražja«, ob ljubljanskih volitvah 3. decembra: »konsumarji in čiščenje«, ker tudi ti ljudje plačujejo precej višoke progresivne davke. potem »jaz sem za slogo« in mnogo drugih neokusnih člankov.

Noben zakon se ne izvaja do pičice in se tudi naši v današnjih razmerah ne bodo.

(Dalje prih.)

KARLO KOCJANČIČ, Maribor:

Ne bodimo vosek!

V »Ljudskem Glasu« čitam članek, ki mi med drugim razodeva, da je bila na celjskem kongresu izvoljena peteročlanska komisija, baše z namenom, da prouči in če mogoče tudi doseže sporazum v na-

šem sporu z nekaterimi organizacijami mariborskega okrožja. Dobro, če bi naša stranka bila še vedno nekdanje torišče političnega oportunitizma, ki išče ob vsakih volitvah najrazličnejših enotnih front zavoljo trenutnih uspehov, pa čeprav se te enotne fronte čez dva, tri dni že spravilo do prihodnje prilike k vragu, potem ne bi imel k stvari nič več pripomniti. Vidi se mi pa, da smo se zdaj že dober čas bojevali ne za trenutne uspehe, temveč da ustvarimo iz teh razdrapanih razmer stranko, ki bi s svojo klenostjo in neusmiljeno doslednostjo mogla proletariatu pokazati pot iz oportunističnega blata ter mu povrniti vero v poštenje in zmagovitost bodočnost. Tako se čutim prisiljenega, da k ustanovitvi gori omenjene komisije povem par besed, ki jih radi bolezní na strankinem kongresu, žal, nisem mogel.

Ker je že kongres sestavo takšne komisije sklenil, seveda ne gre, da bi posamezniki nieno delo ovirali, nasprotno — še pospešiti ga bo treba, da se mariborskemu vprašanju, ki nam je po nepotrebnem vzelo že toliko časa in sil, pristavi zadnja rešitev za naše člane, to je za tiste, ki nikakor ne morejo razumeti, da je že rešeno. Poudarjam za naše člane, ker izgleda po članku sodruga F. S., kakor bi bil kongres zagrešil to neodpustljivo nedoslednost, da je hotel poleg našim članom povedati še kako besedo tudi mariborskemu separatizmu, čeprav je soglasno odobril in sprejel načela, kakor so izražena v naslednjih stavkih: »da naj si da vsaj od zgodovine dopovedati, da se delavske stranke ne grade s kompromisi, kdor ne razume organizacijske ideje, ki zahteva od vseh, tudi od nezadovoljnih socialistov, naj vztrajajo v organizaciji in izpolnjujejo svoje dolžnosti.« nadalje: »da se sploh ne smemo spuščati v debato o pravilnem in nepravilnem delovanju neorganiziranih ali pa še celo razsojati o njih v strankinih inštancah, ki so samo za člane.« in končno: »da se ne smemo dati od nasprotnikov zapeljivati v tratenje drugega časa za stvari, ki so že zdavnaj razčiščene.« itd. — sami stavki, ki so bili povedani baš s posebnim ozirom na naše razmerje do mariborskega separatizma!

Če pa čitam sedaj v članku sodruga F. S., da je bila komisija nalašč za to izvoljena, da bi začela kompromise z neorganiziranimi in tratila dragi čas za stvari, ki so že zdavnaj razčiščene, kako naj združilo moli možgani gorostasno nasprotstvo med vsebinsko gorenjih stavkov in pa med namenom posebne komisije? Premišljevam sem to nasprotstvo in sem prišel do zaključka, da ga kongres ni mogel zagrešiti, temveč da si samo sodrug F. S. kot član imenovane komisije napačno predstavlja nje dolžnosti. Čisto nehoti, pripominjam, ker poznam predobro sodruga F. S., da bi ga smatral zmožnega nekaj drugače delati, nego kak kongres sklene.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

+ Nekaterim ni všeč, da objavljamo zapisnik strankinega zbora. Pa se ne da pomagati, tudi ta zbor je potrdil javnost in javnost ostane v naši stranki najbrž tudi za bodočnost. Zasebne dopise naj stari generali pišejo še nadalje, jih bo že minilo to veselje, ko bodo videli, da ni uspeha.

+ »Zarja« se tolaži z novo lažjo, pravi, da je bila na našem zboru zopet izključena. Pa se ni niti eden iz delegatov

hotel osmešiti s takim predlogom, še celo opozicija se je izjavila, da z »Zarjani« pač ne bo mogoče nikdar nič skupnega. Naj v miru počiva!

+ **Umazati nas hoče pred komunisti** g. notranji minister Vujičić. Zadnja komunistična »Borba« prinaša njegovo izjavo, v kateri priporoča delavstvu vstop v socialistično stranko. — V zadnjih dveh številkah »Napreja« smo poročali, da so s. Elsingerja črtali iz volilnega imenika. Pojasnila in potrdila je izjava g. ministra, če je resnična, da se g. minister prav dobro zaveda, da smo socialisti sedanjí in vsem bodočim meščanskim vladam bolj nevarni nego komunisti, kar dokazuje prav jasno Elsingerjeva zadeva.

+ **Predsedniki volilnih okrožij na Slovenskem** bodo za mesto Ljubljana: Obren Popović, sodnik apelacijskega sodišča v Belgradu, za okrožje Ljubljana-Novo mesto: Ante Verona, svetnik stola sedmorice v Zagrebu in za Maribor-Celje: Miloš Paunović, državni svetnik.

+ **V Belgradu** se vrše dan na dan konference, seje, sprejemi, posvetovanja, avditence in sestanki diplomatov in generalov. Jugoslavija, Češkoslovaška in Rumunska so se sporazumele za energično akcijo proti Madžarski. Stojimo baje pred važnimi odločitvami v zunanji politiki. Kaj se na sejah, sestankih in posvetovanjih vrši, to ne pride v javnost, a kljub temu se spominjamo časov, ko se je Avstrija pripravljala na energično akcijo proti Črnogorski... Belgrajska »Politika« poroča, da pripravlja vojni minister jako energično akcijo — imenoval bo novih 20 generalov.

+ **Nemška vlada** je sklenila, da bo ustavila vsem državam dobave, ki imajo po mirovni pogodbi v Versaillesu pravico do njih. Vse javno življenje v Nemčiji stoji pod vplivom okupacije ruhrske kotline. Draginja je silno narasla, cene živil so poskočile za 50%.

Dnevne vesti.

Kdo je doslej najbolj zatiral delavstvo? Katoliška »Straža« odgovarja v svoji zadnji številki: Bismarck in Horthy. — Čisto jasno: Bismarck kot predstavnik framasonsko posvetnega in Horthy kot predstavnik katoliško pravovernega kapitalizma.

750 romarjev iz Milana je izročilo te dni vabežu novo tiaro. Pobožni milanski meščani so darovali zanjo veliko množino zlata in naberačili 27 velikih in 216 malih smaragdov, 397 rubinov, 79 velikih in 100 malih diamantov ter 150 orientalskih biserov... To v času, ko so pisali otroci sv. Miklavžu, naj jim prinese kruha, ne igrači!

Kurz iz zgodovine umetnosti. Tretje predavanje dr. V. Moléta o umetnosti cesarskega Rima se bo vršilo danes, v soboto, 13. t. m. v sejni dvorani bivšega deželnega dvorca. Vstopnice pri vходу.

Delavci! kupite čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov **Peter Kozina & Ko., Tržič**, ki so najboljši in najcenejši in ker s tem pomagate k zaslužku lastnih sodrugov. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg 20.

Maribor.

Par nemirnih noči bo še prestalo mariborsko prebivalstvo, ker je začel »Tabor« priobčevati naročene, vrlo stare in znane in vrlo neinteresantno komentirane grozovitosti madžarsko-nemško-avstrijsko-italijansko-fašistovske

bojne priprave proti Mali antanti in seveda posebno Jugoslaviji. Mi imamo v teh dneh dobro spanje, ampak ubogi Mariborčani! To morajo biti zanje strašnih vizij polne noči — polne vojaško opremljenih bataljonov, bomb, topov in umorov in vse skup se je stisnilo kakor obroč okoli mile in lepe naše domovine! Neko žensko smo videli o visokem poldnevu pasti v nezavest, ker ji je neka druga ženska sporočila strašno novico, da se je klanje že pričelo na vseh straneh glasom poročil, ki jih prinaša pred »Taborom« uredništvom poseben plakat, s katerim je hotelo to uredništvo za par dni povečati naklado svojega lista. Kakor rečeno — mi imamo dobro spanje. Saj vemo, za koliko milijonov tisočakov so nas že ogulile prejšnje demokratske in radikalne vlade, da — no, da, one so rekle za to, ker da je treba našo slavno vojsko pripraviti na tisti dan, ko bo zapela prva bojna tromba. Samo nekaj nas skrbi: da ne bo sedaj novi soldaški minister radi »Taborovega« rožljanja z madžarskimi meči pograbil ugodno priliko in nas zopet ogulil za par milijonov tisočakov...

Klerikalni »špicelj«, ki še drugače zve, kje kdo kihne ali pihne, in to potem kot lasje dvigajoč raport sporoči svojim revnim bralcem, ve tudi o tem poročati, da je 2. t. m. prenehala poslovati mariborska občinska mesnica in sicer z 200.000 K deficita. Nič čudnega to, saj se je mariborsko prebivalstvo za to prepotrebno ustanovo tako malo brigalo, da je čudež, če ni že davno propadla. Zabavno pa je brati, kako meče, kaj meče — bruha klerikalni kos počestkanega papirja ogenj in žveplo na socialistični občinski klub, češ, da je ta ustanovitelj občinske mesnice in tudi odgovoren za nje neuspeh. Da je dal socialistični klub to idejo, je razumljivo, ker vse dobre ideje izhajajo iz socialističnih krogov. Slučajna resnica pa je, da so se takrat za mesnico zavzeli vsi klubi in da je bil nje pravi ustanovitelj pravzaprav klerikalni sedanji zaveznik, bivši narodnosocialni podžupan Roglič. »Tabor« je črnega »Policaja« za vse te njegove krščansko krive raporte imenoval za »reptila«. In tokrat damo »Taboru« enkrat prav, četudi nam njegove zadnje madžariade nič kaj ne imponirajo.

Iz stranke.

Sela odbora ljubljanske kraljeve politične organizacije se bo vršila danes, v soboto ob 8. (20.) uri v upravnistvu »Napreja«. — **Predsednik.**

Zbirajte! Napisali smo v četrtek besede, ki jih v »Napreju« še nisi čital, odkar je v strankinih rokah. »Zbirajte za volilni in tiskovni sklad!« Odločno smo bili proti vsem takim zbirkam, hoteli smo, da proletariat svojo borbo sam plača z rednimi prispevki, ne pa da zbira »milodare«. Žal, da smo se na ta način le s težavo preriniti skozi denarne težkoče, pa ne brez škode, kajti vse prispevke smo morali dati za tisk, dočim za shode in druge org. potrebe ni ostalo nič, kaj še, da bi imeli zdaj na razpolago kak volilni fond. Nasprotno, draži se vse tako, da nam niti zadnja podražitev »Napreja« ne bo zadostna — samo tiskarni moramo vsak teden plačati skoro 10.000 Din, kaj je tvojih 15 Din na mesec proti temu? Računaj malo, pa boš izprevidel, da je treba napeti vse sile, da se prerinemo tudi čez volilni boj. — Za kontrolo prispevkov naj skrb organizacije same potom javnosti v svojem delokrogu, mi bomo objavljali

samo skupne zneske. Od »neimenovanih« ne maramo ničesar, ker nočemo suma, da je dal to kak kapitalist.

Iz strok. gibanja.

Seja podružničnega odbora kovinarjev v Celju se bo vršila v nedeljo, 14. t. m. ob 16. uri. Polnoštevilna udeležba odbor-nikov kakor tudi preglednikov je dolžnost. — Tainištvo O. D. K.

Podružnica kemičnih delavcev v Ljubljani je sklicala 5. t. m. članski sestanek delavcev iz obeh tovarov. Tajnik Osrednjega društva kemičnih delavcev, sodrug Rejc, je razložil, kako se morajo točno po zakonu vršiti volitve obratnih zaupnikov. Razložil je tudi dolžnosti obratnih zaupnikov in delavcev.

Vestnik Svobode.

Čajni večer. Dne 17. t. m. ob 20. bo priredil abstinenčni odsek S. D. I. Z. »Svobode« v Ljubljani v upravi »Napreja« drugi čajni večer. Vabljeni so tudi drugi prijatelji abstinentov. — Odbor.

UTRINKA.

Zakrknjenim nasprotnikom socializma ni nobeno sredstvo preumazano v obrekovanje poštenih ljudi. Že to, da si pošten, da se boriš za človeške pravice, je po mnenju korumpiranih duš nepošteno. Zato imamo umazan boj, ker so umazani tisti, ki mislijo druge umazati.

Pri delu, ki ga mora opraviti razum, je preveč čustva vedno nevarno. — »Proletarec«.

Marionetno gledališče v Ljubljani (Mestni dom). V nedeljo, 14. t. m. ob 15. in 18. uri: »Mrtvec v rdečem plašču«.

Svetovni tednik »Esperanto triumfonta« bo imel odzadaj tudi prilogo za svetovno trgovno, ne da bi se naročnina povečala. Naročnina se plačuje po izdanih številkah, ne po času, vsaka številka velja v Jugoslaviji 1.60 Din. Priporočamo ga vsem, ki že razumejo esperantski jezik. Naročila sprejemajo vsi esperantski klubi, poverjenik za Jugoslavijo dr. Dušan Maruzzi v Zagrebu, Jezuitska ulica 1, kakor tudi uprava »Napreja«.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 97 Din, 1 lira 4.82 Din, 1 češka krona 2.85 Din, 1 francoski frank 6.7 Din, 100 avstrijskih kron 14 par. 100 nemških mark 96 par. V Curihu velja 100 naših dinarjev 5.40 švicarskih frankov.

Lepota? Svežost mladosti? Priljubljen vnanjost? Vse to si lahko ohranite in zabranite prerano ostarelost edino z racionelnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Izvanredno učinkujejo že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo varujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Elza-pomada za rast last (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Elza lilijno milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštino 35 dinarjev) in drugi Elza-preparati kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd.; adresa: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrg št. 252, Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Mislite si zmešnjavo, ki je zavlada med nesrečnimi ljudmi. Ženske na mostovžih so klicale druga drugo, javkale, tožile v vseh jezikih in povpraševale za svet, moški so pa robantili, preklinjali in grozili s tožbami. Vse ni nič pomagalo. Seli se, čreda, če ne, ti zmečemo ropotijo na cesto!

Ko se je Kremen ohladila jeza, je premišljeval, kam bi šel. Stopil je k sodrugu Maliču, ki si je kupil hišo in jo odplačeval mesečno. Malič je ponudil Francetu kot v svojem podstrešju, ker je bil socialist, mu je dal prostore za nizko najemnino, toliko da mu bo France pomagal plačevati za hišo, kakor se je izrazil. V podstrešju ni bilo sten, toda Malič je obljubil, da naredi pregraje iz platna in Liza lahko kuha na njegovem ognjišču, dokler se stvar ne uredi. Nato je Kremen tekel na vogal po ročni voziček. Kdo bi dobil voz in konja, ko se pa seli cela armada stanovalcev? Do polnoči sta France in Malič vozila postelje in posteljnino, kuhinjsko posodje, stole in raztrgan kokošnjak ter drugo imetje iz prodane hišice v novo stanovanje v podstrešju.

Drugo jutro, ko je prišel France v tovarno, se je še bolj čudil. Štiri leta je delal v tovarni starega Granitcha in ves ta čas je opravljal eno samo delo: stal je v prostornem oddelku in okrog njega je brenčalo kolesje in jermenje stroja s takim ropotom, sikanjem in vrščanjem, da je moral človek oglušiti. Stroj je mehanično spustil veliko taso, na kateri so bili majhni, podolgasti kosi jekla. Njegova naloga je bila, da je naglo jemal z vsako roko kose s tase in jih polagal v stroj, ki je kos na enem koncu zaokrožil, drugi konec pa je upilil, da je bil manjši in končno je v njem naredil ušesce. Ko je bila stvar gotova, so jekleni kosci — vijaki — padali na drugo taso. Ker je imel France tudi stroj v oskrbi in je pazil, da so bile skodelice z oljem vedno polne, je spadal med polizurjene delavce in njegova plača je bila devetnajst in pol centa na uro. Veščak, ki je pred kratkim študiral proces omenjenega dela, je izračunal, da je delo eno osminko centa cenejše, ako se vrši z rokami, kakor pa da bi se postavil stroj, ki bi prekladal kose jekla. Tako je France stal štiri leta na istem mestu — vsak dan od sedmih zjutraj do poldne in od pol ene do šestih zvečer in vsako soboto je prinesel domov vsoto dvanajst dolarjev in devetindvajset centov. Morda si kdo misli, da bi stari Granitch lahko zaokrožil na trideset centov, ali kdor tako misli, ne pozna proizvodnje na veliko.

In zdaj je ves svet, v katerem je živel France štiri leta, skočil s tira. Stal je na svojem mestu, ko je zatulila parna piščal, stroj pa se ni premaknil. Nekaj trenutkov pozneje je prišel delovodja, orjaški lrec, in povedal mrzlo, da se stroj ne bo več gibal, niti ne bo ostal na starem mestu; vsi stroji morajo biti odstanjeni in na njihovo mesto pridejo novi stroji. Strojniki, ki so doslej stali vedno na istem mestu, so naenkrat

dobili novo delo. Prijeti so morali za kladiva, odvijake in železne drogove, premikati stroje in pripraviti tla za nov svet.

Teden dni je trajalo to delo. Medtem pa, ko se je France ob večerih vračal domov, je videl, kako so čete delavcev razdirale hiše na kupljenem zemljišču. Strehe so padale, rušile so se stene in delavci so nakladali ostanke na velike tovrne avtomobile, ulica pa je bila zavita v oblake prahu. Kmalu so začeli delati tudi ponoči. Skupine delavcev so čistile stavbišča pri luči svetilk in ogromni prostor je bil živ kakor mravljišče, kadar suneš vanj. Zunaj mesta na planoti so pa zrastle šotori, v katerih so spali delavci, ki so prišli bogve odkod.

France Kremen je spoznal strašno resnico, da je kljub socialistični agitaciji dospela vojna v Leesville!

IV.

France Kremen je naletel na bogastvo.

Preteklo je nekaj časa, predno je France razumel, kaj nameravajo z novimi stroji, katere je pomagal postaviti. Povedal mu ni nihče, kajti France tudi ni bil nič drugega nego stroj — par rok in močan hrbet; možganov ni smel imeti, a kar se tiče duše — komu je sploh prišlo na misel, da bi mogel delavec imeti dušo! Radi tega ni bil nihče dolžan povedati Kremenu, kaj se pripravlja v tovarni.

Prišli pa so agentje oficijelne Rusije v Leesville in s sabo so prinesli sedemnajst milijonov dolarjev, ki so jih posodili bankirji v Parizu. To je povzročilo, da so kar čez noč izgini celi bloki hiš in se je dvignila železna stavba s tal, ter da je bila na mestu, kjer je stal France štiri leta zraven stroja, postavljena nova delavnica za izdelovanje granitnih lupin.

Ko je France spoznal, kaj se pripravlja, je imel opraviti z velikim vprašanjem. Kaj naj stori? Ali naj on, mednarodni socialist, pomaga izdelovati granate? On naj sestavlja stroje, ki bodo delali granate? Ali se to ne pravi, da bo prejemal podkupnino od starega Granitcha — delavčev delež ostudnega ropa — štiri cente več na uro z obljubo, da dobi v kratkem še več plače? France se je bavil s tem vprašanjem baš v času, ko mu je obolel najmlajši otrok in ko ga je mučila skrb, kako iztisne iz svoje borne plače toliko, da plača zdravnik!

Sodrugi Gornik, slok pivovarniški delavec, si je lahko odgovoril na to vprašanje. Na prvi seji krajevne organizacije je vstal in silovito napadel vse one socialiste, ki so še ostali v službi starega Granitcha. Gornik je hotel, da bi delavci v tovarnah Empire Machine zastavkali še tisto noč. Tedaj je pa spregovorila sodružica Berta Kolarjeva, katere brat je bil knjigovodja pri Granitchu. Lahko je govoriti Gorniku — je rekla — toda kaj bi si mislil sodrug, če bi kdo zahteval, da pivovarniški delavci ne smejo več variti piva za municijske delavce in da morajo zastavkati? (Dalje prih.)

Razno perilo

za dame, gospode in deco

priporočila turdka

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10.

Vsak, kdor hoče vsaj delomo poznati socializem in biti socialist, naj čita knjigo „Socializem in vera“.

Naroča se pri tajništvu SSJ, Ljubljana, poštni predal 168, in stane lepo in trdno vezana 9 Din, bro-
--- širana pa 7 Din. ---

Kožuhošina

svila, modni nakit, predpasniki, spodnja krila po nižanih cenah

pri

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Naiboljše peči sedanosti so emajlirane

LUC-ove peči.

Glavna zaloga, prodaja in zastopstvo za Slovenijo in južne kraje pri

F. P. Vidic & Komp.,

trgovina stavbnega materijala

Prešernova ulica LJUBLJANA Prešernova ulica

Podružnice:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Brzjavi:

TRGOVSKA.

Trgovska banka d. d., Ljubljana

Šelenburgova ulica št. 1

(p. e. Slovenska eskomptna banka)

KAPITAL in REZERVE Din 17.500.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Ekspoziture:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana
(menjalnica v Kolodvorski ulici)

Telefoni:

139, 146, 458.